

Bryssel 6.6.2016
COM(2016) 244 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkaa koskevien
EU:n sitoumusten täytäntöönpano:
toinen kahden vuoden välein annettava kertomus**

{SWD(2016) 155 final}

1. JOHDANTO

Tämä on järjestyksessä toinen kertomus¹ edistymisestä tiedonannossa *EU:n poliittinen toimintakehys kehitysmaiden auttamiseksi selviämään elintarviketurvaan liittyvistä haasteista*² asetettujen tavoitteiden toteutuksessa. Toimintakehys hyväksyttiin vuonna 2010. EU on sittemmin antanut uusia kehityspoliittisia sitoumuksia vuonna 2010 asetettujen painopisteiden vahvistamiseksi. On laadittu täytäntöönpanosuunnitelma³, josta keskusteltiin neuvostossa huhtikuussa 2013. Suunnitelmassa Euroopan komissiota pyydetään laatimaan vuodesta 2014 alkaen kahden vuoden välein EU:n laajuinen konsolidoitu kertomus yhdessä jäsenvaltioiden kanssa.

Näin ollen komissio koordinoi tätä toista kertomusta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 210 artiklan 2 kohdan⁴ mukaisesti. Sen tekemiseen ovat osallistuneet seuraavat jäsenvaltiot: Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Ranska, Saksa, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta. Kertomuksessa esitetään, miten EU ja sen jäsenvaltiot edistävät vuonna 2013 sovittuja elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikan painopisteitä. Kertomukseen on oheistettu komission yksiköiden valmisteluasiakirja, johon sisältyy tietoja menetelmistä ja yksityiskohtaisia tapaustutkimuksia.

2. MAAILMANLAAJUSET JA EUROOPPALAISET POLITIIKKATOIMET

Elintarviketurvan parantamisessa maailmanlaajuisesti on edistytty merkittävästi. Maailman nälkäindeksin mukaan nälkää näkevien määrä on vähentynyt kehitysmaissa 27 prosenttia vuodesta 2000. Kroonisesti aliravittujen ihmisten kokonaismäärä on kuitenkin 795 miljoonaa. Ilmastonmuutos, luonnonvarojen liikkakäyttö, sairastumisriski, elintarvikkeiden hintavaihtelut / inflaatio, ruokavaliomuutokset ja aseelliset selkkaukset ovat edelleen huomattavia elintarvike- ja ravitsemusturvaa uhkaavia tekijöitä, ja tapahtumien kasautuminen aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa kriisitilanteita kansallisesti, alueellisesti tai maailmanlaajuisesti. Lisäksi sosioekonominen epätasa-arvo on lisääntynyt huomattavasti maiden sisällä, ja sillä on vaikutusta elintarvike- ja ravitsemusturvaan.

Vuosina 2014 ja 2015 tehtiin joitakin merkittäviä kansainvälisiä sopimuksia ja sitoumuksia, jotka ovat ylläpitäneet maailmanlaajuista huomiota ja poliittista tahtoa elintarvike- ja ravitsemusturvan osalta ja joissa EU:lla ja sen jäsenvaltioilla on keskeinen rooli. Nälän poistaminen on kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030⁵ toiseksi tärkein tavoite. EU on aktiivisesti tukenut Maailman ruokaturvakomiteaa ja vastuullisten maatalousinvestointien periaatteita⁶.

G7-maiden johtajat sitoutuivat vuonna 2015 lopettamaan nälän ja vajaan ravitsemuksen 500 miljoonalta ihmiseltä vuoteen 2030 mennessä. G20-ryhmä hyväksyi pitkän aikavälin

¹ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle, *Elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkaa koskevien EU:n sitoumusten täytäntöönpano: ensimmäinen joka toinen vuosi annettava kertomus*, COM(2014) 712.

² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle, *EU:n poliittinen toimintakehys kehitysmaiden auttamiseksi selviämään elintarviketurvaan liittyvistä haasteista*, KOM(2010) 127 lopullinen.

³ *Boosting food and nutrition security through EU action: implementing our commitments*, SWD(2013) 104 final.

⁴ SEUT-sopimuksen 210 artiklan 2 kohta: ”Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitettun yhteensovittamisen edistämiseksi.”

⁵ *Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development*, YK.

⁶ FAO ja OECD tukevat periaatteita maaliskuussa 2016 julkaisemassaan asiakirjassa *Guidance for Responsible Agricultural Supply Chains*.

elintarviketurva- ja ravitsemuskehityksen vuonna 2014 ja sitä koskevan toimintasuunnitelman⁷ vuonna 2015. Näitä toimia tuetaan Addis Abeban toimintaohjelmalla⁸, jossa vahvistetaan poliittinen sitoutuminen kestäväen kehityksen rahoittamiseen innovatiivisista rahoituslähteistä.

YK:n ilmastomuutoksen puitesopimuksen osapuolet allekirjoittivat joulukuussa 2015 Pariisiin sopimuksen, joka sisältää uuden kunnianhimoisen suunnitelman maailmanlaajuisille ilmastomuutoksen torjuntatoimille. Sillä on suurta merkitystä elintarvike- ja ravitsemusturvan kannalta. Useissa Italian Milanossa vuonna 2015 järjestetyin maailmannäyttelyin tapahtumissa keskityttiin maailman ruokaturvaan.

Avuantajat tunnustavat yksityissektorin vastuullisten maatalousinvestointien merkityksen, myös kestäväen kalastuksen ja vesiviljelyn aloilla, sekä sen, että maataloudella on tärkeä rooli osallistavan kasvun edistäjänä ja uusien työpaikkojen luojana maaseudulla.

EU:n avunantajat tunnustavat naisten maailmanlaajuisesti ratkaisevan roolin maataloudessa sekä elintarvike- ja ravitsemusturvan toteutumisen kannalta. Sukupuolten tasa-arvoa koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa (2016–2020)⁹ EU ja sen jäsenvaltiot sitoutuvat varmistamaan, että tyttöjen ja naisten taloudelliset ja sosiaaliset oikeudet toteutuvat ja että he voivat osallistua tasapuolisesti ja aktiivisesti talouteen.

Maatalouselinkeinot sekä elintarvike- ja ravitsemusturva ovat keskeisiä poliittiseen vakauteen, turvallisuuteen ja muuttoliikkeeseen vaikuttavia tekijöitä. Määrärahoiltaan 1,9 miljardin euron Afrikka-hätärahasto vakauden lisäämiseksi sekä sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden ehkäisemiseksi¹⁰ auttaa luomaan työllistymismahdollisuuksia. Sen pääkohderyhmänä ovat maaseudun nuoret ja naiset. Lisäksi sen avulla parannetaan elintarvike- ja ravitsemusturvaa, jonka puute on yksi muuttoliikkeen perimmäinen syy.

Komissio on sitoutunut tietopohjaiseen talouteen ja tunnustaa tutkimuksen ja innovoinnin keskeisen roolin elintarvike- ja ravitsemusturva-asioissa. EU:n ja Afrikan valtionpäämiehet hyväksyivät vuonna 2014 EU:n ja Afrikan yhdessä rahoittaman tutkimus- ja innovointikumppanuuden¹¹. Se on osa EU:n ja Afrikan kumppanuutta, ja sen tärkeimmät tavoitteet ovat elintarvike- ja ravitsemusturva ja kestävä maatalous.

EU:n politiikkakehyksellä on edelleen suurta merkitystä. Kuten tästä kertomuksesta käy ilmi, EU:n ja sen jäsenvaltioiden sitoutuminen tuen antamiseen on pysynyt lujana ja osa jäsenvaltioista on nostanut tuen määrää huomattavasti¹².

3. RAPORTOINTI JA EDISTYMINEN

Tässä jaksossa luodaan katsaus elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyviin maksusuorituksiin sekä edistymiseen politiikan painopisteiden toteutumisessa ja tuloskriteerien täyttymisessä sitten vuonna 2014 annetun ensimmäisen kertomuksen.

⁷ Elintarviketurvaa ja ravitsemusta käsittelevä G20-ryhmän työryhmä: *Implementation Plan of the G20 Food Security and Nutrition Framework*.

⁸ Addis Abebassa järjestetyn kolmannen kansainvälisen kehitysrahoituskonferenssin toimintaohjelma.

⁹ *Gender Equality and Women's Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016-2020*, SWD(2015)182, ja neuvoston päätelmät sukupuolten tasa-arvoa koskevasta toimintasuunnitelmasta 2016–2020, 26.10.2015.

¹⁰ *Commission Decision on the establishment of a European Union Emergency Trust Fund for stability and addressing root causes of irregular migration and displaced persons in Africa*, C(2015) 7293 final.

¹¹ <http://ec.europa.eu/research/iscp/index.cfm?pg=africa>

¹² Esimerkiksi Saksan erityisaloite ”One World – No Hunger”.

Suoritettut maksut

Ensimmäiseen kertomukseen verrattuna EU:n ja sen jäsenvaltioiden elintarvike- ja ravitsemusturvamenot kasvoivat 9 prosenttia 3,365 miljoonasta 3,659 miljoonaan euroon¹³, mikä on 8 prosenttia kaikesta julkisesta kehitysavusta¹⁴.

Nämä EU:n ja sen jäsenvaltioiden maksusuoritukset ovat osoitus monipuolisesta tuesta maailmanlaajuisella, alueellisella ja kansallisella tasolla asetetuille painopisteille, joiden tavoitteena on elintarvike- ja ravitsemusturvan toteutuminen. Kaksi kolmasosaa kaikista investoinneista on kansallisia toimenpiteitä. Vuonna 2014 tilanne oli se, että 25 prosenttia avusta suoritettiin maailmanlaajuisella tasolla, 9 prosenttia aluetasolla ja 66 prosenttia kansallisella tasolla.

Taulukosta 1 käy ilmi, että Afrikan osuus elintarvike- ja ravitsemusturvaan osoitetusta EU:n ja sen jäsenvaltioiden julkisesta kehitysavusta on edelleen suurin: 45 prosenttia eli 1,663 miljoonaa euroa. Investointien maantieteellinen jakauma on pääpiirteissään sama kuin vuonna 2012.

Taulukko 1. Avun maantieteellinen jakautuminen vuosina 2012 ja 2014 maanosittain

Maanosa	2012 (milj. euroa)	2012 (%)	2014 (milj. euroa)	2014 (%)
Saharan eteläpuolinen Afrikka	1,439	43	1,663	45
Maailmanlaajuiset ohjelmat	958	28	899	25
Aasia	593	18	539	15
Latinalainen Amerikka ja Karibia	231	7	225	6
Naapuruusalueen maat	88	3	231	6
Muut ¹⁵	56	2	102	3
Yhteensä	3,366	100	3,659	100 %

Näin siitä huolimatta, että useissa jäsenvaltioissa on yleistä painetta vähentää julkisen kehitysavun määrää. Investointien jatkuminen tämäntasoisena on yhdessä uusien politiikkojen ja ohjelmien kanssa osoitus EU:n ja sen jäsenvaltioiden sitoutumisesta EU:n elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikan toteuttamiseen.

Edistymisen tulokriteereillä mitattuna

Taulukko 2. Edistymisen tulokriteereillä mitattuna

Politiikan painopisteet	Ohjelmien lukumäärä		Saatu tuki (milj. euroa)		Maiden lukumäärä	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Vuosi						
1. Pienviljelijöiden selviytymiskyvyn ja toimeentulon parantaminen	1 560	1 822	2,022 60 %	2,137 58 %	108	103
<i>joista tutkimusohjelmia</i>	<i>149</i>	<i>154</i>	<i>379</i>	<i>300</i>		

¹³ Espanja aloitti raportoinnin tänä vuonna; sen osuus lisäyksestä on 20 prosenttia.

¹⁴ Tässä toisessa kertomuksessa käytettiin joulukuussa 2014 julkaistuja OECD:n kehitysapukomitean (DAC) tietoja. Käytetyt DAC:n koodit ovat laaja-alaisempia kuin maatalous- ja elintarviketurvakoodit. Elintarviketurvaan liittyvä hätäapu ja humanitaarinen apu eivät sisälly arviointiin.

¹⁵ Tähän kuuluvat Lähi-idässä, Tyynenmeren alueella tai useammalla kuin yhdellä alueella tai yhdessä maanosassa toteutettavat ohjelmat.

2. Vaikuttavan hallintotavan tukeminen	410	588	395 12 %	535 15 %	84	92
3. Maatalouden sekä elintarvike- ja ravitsemusturvan tukeminen aluetasolla	98	188	151 4 %	191 5 %		
4. Elintarvike- ja ravitsemusturvaa tukevien sosiaalisten suojelumekanismien vahvistaminen	94	102	209 6 %	133 4 %	40	40
5. Ravitsemuksen parantaminen	278	341	467 14 %	504 14 %	63	64
6. Humanitaaristen ja kehitysalan toimijoiden koordinoinnin tehostaminen selviytymiskyvyn parantamiseksi	63	148	122 4 %	159 4 %	18	37
Yhteensä	2 503	3 343	3,366	3,659		

Taulukossa 2 esitetään maksusuoritukset ja ohjelmien lukumäärä politiikan painopisteiden mukaan jaoteltuna. Poliitiikan painopisteelle 1 osoitettu rahoitus – 60 prosenttia kokonaisrahoituksesta – on pysynyt samana, mutta ohjelmien lukumäärä on kasvanut tuntuvasti. Poliitiikan painopisteeseen 6 kuuluvat ohjelmat ja maksusuoritukset ovat lisääntyneet huomattavasti. Yleisesti ottaen edistyminen on ollut tasaista ja jatkuvaa kaikkien tuloskriteerien osalta.

EU ja sen jäsenvaltiot keskittyvät toiminnassaan **politiikan painopisteeseen 1**. Se käsittää toimenpiteitä, joilla tuetaan pienviljelijöitä tuotannon tehostamisessa kestäväällä tavalla, parannetaan palvelujen tarjontaa, edistetään köyhiä tukevaa tutkimusta ja innovointia, tarjotaan työllistymismahdollisuuksia maatilojen ulkopuolella ja kytketään pienviljelijät markkinoihin arvoketjua kehittämällä. Eurooppa on edelleen merkittävä tutkimuksen ja innovoinnin tukija. Se tuki muun muassa kansainvälisen maataloustutkimuksen neuvoo-antavan ryhmän (CGIAR) rahastoa (169 milj. euroa) ja antoi merkittävää kahdenvälistä rahoitusta (69 milj. euroa) CGIAR:n tutkimuslaitoksille. Kehitysyhteistyöhön liittyvää maataloustutkimusta edistävä eurooppalainen aloite on edelleen hyvä avunantajien koordinoitfoorumi, ja se antaa Euroopalle vahvan aseman CGIAR:ää uudistettaessa.

Laatikko 1: Kehitystä tukeva integroitu maataloustutkimus (IAR4D)

Afrikan maatalouden tutkimusfoorumin vetämä Sub-Saharan Africa Challenge -ohjelma, jota EU ja useat jäsenvaltiot tukevat, on osoittanut, että IAR4D on hyvä ja tehokas lähestymistapa maataloustutkimukseen, jonka tavoitteena on vastata viljelijöiden tarpeisiin. IAR4D:n innovointifoorumeihin osallistuneet henkilöt saavuttivat keskimäärin 99 euron vuositulot, mikä on 231 prosenttia enemmän kuin lähtötilanteen 44 euroa vuodessa.

Politiikan painopisteen 2 mukaisesti EU ja sen jäsenvaltiot ovat tukeneet aktiivisesti alueellisen ja kansallisen tason politiikkoja. Koko Afrikan tasolla ne jatkoivat merkittävää tukeaan Afrikan maatalouden kokonaisvaltaiselle kehittämisohjelmalle. Lisäksi EU ja useat jäsenvaltiot tukivat maaseudun muutoksessa keskeisellä sijalla olevia hajauttamisprosesseja ja tukivat maanomistuksen, kalastuksen ja metsien vastuullista hallintaa koskevien vapaaehtoisten suuntaviivojen täytäntöönpanoa.

EU ja sen jäsenvaltiot jatkoivat kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuudesta huolehtimista elintarvike- ja ravitsemusturvan alalla. Vuoden 2015 kertomuksessa kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuudesta¹⁶ tarkastellaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden aloitteita maatalous- ja kalastuspolitiikan alalla sen selvittämiseksi, miten ne

¹⁶ Policy Coherence for Development – 2015 EU Report, SWD(2015) 159.

vaikuttavat kehitysmaihin. Lisäksi kertomuksessa tehdään yhteenvedo vuodesta 2013 tasaisesti jatkuneesta edistyksestä.

Politiikan painopisteen 3 puitteissa jatkettiin tukea alueellisille ohjelmille, joiden teemana ovat kauppa, terveys- ja kasvinsuojelutoimet sekä alueellinen yhteistyö elintarviketurvan ja kalastuksen hallinnan parantamiseksi. Ohjelmien rahoitusta lisättiin hieman, ja niiden määrä lähes kaksinkertaistui.

Politiikan painopisteeseen 4 liittyvät maksusuoritukset laskivat 209 miljoonasta eurosta 133 miljoonaan euroon. Siitä huolimatta 102 sosiaalisen suojelun ohjelmaa (8 enemmän kuin edellisessä kertomuksessa) on edelleen täytäntöönpanovaiheessa 40 eri maassa.

EU:n ja sen jäsenvaltioiden tuki **politiikan painopisteelle 5** on huomattava: 341 ohjelmaa 64 maassa. Edistymistä kyseisen painopisteen osalta tarkastellaan kohdassa 5.

Politiikan painopisteessä 6 on keskitytty aiempaa ponnekkaammin selviytymiskykyä kehittäviin ohjelmiin Sahelin alueella ja Afrikan sarvessa. Tavoitteena on edistää maiden ja alueellisten järjestöjen toimintaohjelmia selviytymiskyvyn kehittämiseksi. Länsi-Afrikassa EU ja sen jäsenvaltiot osallistuvat aktiivisesti elintarvikekriisien perimmäisten syiden selvittämiseen selviytymiskyvyn kehittämisaloitetta tukevan maailmanlaajuisen yhteenliittymän puitteissa ja yhteistyössä Sahelin klubin kanssa. Lisäksi Maailman ruokaturvakomitea vahvisti 42. istunnossaan asiakirjan *Framework for Action for Food Security and Nutrition in Protracted Crises*¹⁷.

Koordinointi, täydentävyys ja johdonmukaisuus

Koordinoinnilla on edelleen suuri merkitys varmistettaessa, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden antama apu on tuloksellista maatasolla, koska 45 maassa tukea antaa vähintään viisi avunantajaa. Ilmoitettujen hankkeiden lukumäärä on noussut merkittävästi: 2 503 vuonna 2012 ja 3 343 vuonna 2014. Kaiken kaikkiaan 109 maata saa tukea. Rahoituksesta lähes 80 prosenttia menee 35 maalle.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet maavetoiseen lähestymistapaan kehitysasioissa, ja ne sovittavat strategiansa ja investointisuunnitelmansa kumppanimaiden strategioihin ja suunnitelmiin. Jäsenvaltiot ja EU osallistuvat aktiivisesti alakohtaiseen koordinointiin ja vuoropuheluun. On olemassa monia esimerkkejä siitä, miten EU ja sen jäsenvaltiot rahoittavat ohjelmia yhdessä ja tekevät yhteistyötä analysoinnissa, seurannassa ja arvioinnissa. Koko Afrikan tasolla EU ja sen jäsenvaltiot osallistuvat Afrikan maatalouden kokonaisvaltaisen kehittämisohjelman alaiseen kehityskumppaneiden työryhmään, jonka puheenjohtajuus siirtyy komissiolta Saksalle vuonna 2016.

Yhteinen ohjelmasuunnittelu on laajentunut vuodesta 2014 alkaen: 14 maalla on nyt yhteinen strategia. Etiopia on hyvä esimerkki maasta, jossa EU ja sen jäsenvaltiot ovat saavuttaneet merkittäviä tuloksia yhteisen tilanneanalyysin ja ohjelmasuunnittelun ansiosta.

¹⁷ http://www.fao.org/fileadmin/templates/cfs/Docs1415/FFA/CFS_FFA_Final_Draft_Ver2_EN.pdf

Laatikko 2: EU:n yhteinen ohjelmasuunnittelu ravitsemusasioissa Etiopiassa

Vuoden 2013 alussa EU, 20 EU:n Etiopiassa edustettuna olevaa jäsenvaltiota ja Norja (EU+) vahvistivat yhteisen EU+-yhteistyöstrategian Etiopiaa varten. Strategian tavoitteena oli varmistaa johdonmukainen ja yhtenäinen vastaus Etiopian kehityshaasteisiin, sovittaa paremmin yhteen tuki Etiopian hallituksen ravitsemuspolitiikalle, lisätä yhdenmukaisuutta ja läpinäkyvyyttä sekä kehittää tulossuuntautunutta lähestymistapaa ja ennakoitavuutta niin, että vältetään päällekkäiset tai hajanaiset toimenpiteet.

EU perusti seitsemän jäsenvaltion muodostaman ydinryhmän pohtimaan aliravitsemusta. Ryhmä laati etenemissuunnitelman, vei päätökseen ravitsemustoimenpiteitä koskevan selvityksen, tilasi SITAN-analyysin (Situation Analysis of the Nutrition Sector in Ethiopia 2000–2015) ja täydensi sitä sekä laati EU+-ravitsemusstrategian. Kaikki kehityskumppanit ovat hyödyntäneet SITAN-analyysin tuloksia.

Tämä on erinomainen esimerkki siitä, miten yhteistä EU+-yhteistyöstrategiaa on yhdenmukaistettu, jotta se tukisi Etiopian omaa ravitsemusalan politiikkaa ja ohjelmasuunnittelua. Strategian ansiosta jäsenvaltiot voivat esiintyä yhtenä rintamana osoittaessaan lunastavansa avun tuloksellisuudesta antamia sitoumuksia.

4. TULOKSISTA RAPORTOINTI

Yksi merkittävä neuvoston toteamus ensimmäisestä kaksivuotiskertomuksesta¹⁸ on se, miten tärkeää on ”kehittää ja yhdenmukaistaa toimenpiteitä, joilla seurataan edistymistä elintarvike- ja ravitsemusturvaa koskevien sitoumusten täyttämässä”.

Yhdistynyt kuningaskunta, Alankomaat, Ranska ja komissio¹⁹ ovat onnistuneet toimittamaan yhdistetyt tiedot ohjelmistaan (taulukko 4). Ne tosin käyttivät eri menetelmiä, mikä vaikeuttaa tietojen vertailua ja päätelmien yhdistämistä.

On myös monia esimerkkejä ohjelma- tai toimenpidekohtaisesta tulosraportoinnista. Taulukossa 5 esitetään kolme tällaista tapausta.

Taulukoissa kuvaillaan myös mittaustapoja, joita voidaan käyttää tulosraportoinnin parantamiseksi.

Taulukko 4: Yhteisöjen tulosraportointi

Yhdistynyt kuningaskunta	Alankomaat	Komissio	Ranska
3 500 000 ihmistä on saavuttanut elintarviketurvan, mukaan lukien 1 800 000 naista; ravitsemusohjelmilla tavoitettiin 28 500 000 alle 5-vuotiasta lasta sekä imettävää ja raskaana olevaa	maailmanlaajuisesti tavoitettiin 8 000 000 ihmistä; 4 500 000 pientilijän tuotanto ja markkinoillepääsy koheni; maailmanlaajuisesti turvattiin omistusoikeus 1 400 000 hehtaariin maata, ja puolet oikeuksista myönnettiin	4 544 000 naista ja lasta pääsi osalliseksi ravitsemusaiheisista ohjelmista; 51 000 ihmisen maan-omistus on turvattu; 528 000 ihmistä on saanut neuvontapalveluja; maanhoidokäytäntöjä on parannettu 2 883 000 hehtaarilla maatalous- ja laidunmaata;	800 000 viljelijäperhettä osallistui Saharan eteläpuolisessa Afrikassa toteutettaviin hankkeisiin.

¹⁸ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle, *Elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkaa koskevien EU:n sitoumusten täytäntöönpano: ensimmäinen joka toinen vuosi annettava kertomus*, COM(2014) 712, ja neuvoston päätelmät, 26.5.

¹⁹ Komission yhdistetyt tiedot perustuvat EU:n kansainvälisen kehitysyhteistyön tuloskehukseen, SWD(2015) 80 final.

naista; maanomistusoikeus tilanne koheni 5 800 000 ihmisen osalta.	naisille.	988 000 puutteellisesta elintarviketurvasta kärsivää ihmistä sai apua sosiaalisina tulonsiirtoina.	

Taulukko 5: Tuloksista raportointi – esimerkkejä toimenpiteistä

Itävalta Armeniassa 1 400 pienviljelijää saatettiin osuustoiminnan piiriin, minkä tuloksena perustettiin pieniä jalostus- yrityksiä ja osuuskuntien naisjäsenten osuus kasvoi 33 prosenttia.	Irlanti Malawissa myytiin yli 13 000 000 oranssimaltoisen bataatin pistokasta 44 200 kotitaloudelle; yksittäiset lisääjät ansaitsivat myynnistä keskimäärin 118 euroa. Koti- talouksien reaalitytulot kasvoivat yli kaksinkertaisiksi vuosina 2010–2014, 199 eurosta 384 euroon. Toimen- piteet myös auttoivat osaltaan vähentämään vajaaravitsemusta keskimääräisestä 47 prosentista (2010) 42 prosenttiin (2014).	Espanja Malissa toteutetussa ravitsemusohjelmassa 56 000 lasta sai A-vitamiinia ja loistenhätökäsittelyn, 520 naista sai tukea ravitsemus- näkökohdat huomioon ottavan maatalouden harjoittamiseen ja 12 kylään järjestettiin vesihuolto.

EU ja sen jäsenvaltiot ymmärtävät, että tuloksista raportointia on syytä parantaa. Ne tekevät työtä sellaisten tietojen tuottamista koskevien valmiuksien ja järjestelmien vahvistamiseksi, jotka kertovat niiden ohjelmissa ja yhteistyössä kumppanilaitosten kanssa saavutetuista tuloksista. Kaikki avunantajat ovat tietoisia toimenpiteiden tuloksista koskevien tietojen yhdistämiseen liittyvistä haasteista, koska toimenpiteitä on laadasta laitaan ja ne ovat monimutkaisia. EU:n ja sen jäsenvaltioiden on yhdessä jatkettava luotettavan ja realistisen raportointikehyksen kehittämistyötä.

5. TEMAATTINEN PAINOTUS

Neuvoston pyynnön mukaisesti tässä kertomuksessa tarkastellaan kahta teemaa yksityiskohtaisemmin: parempaa ravitsemusta ja osallistavia maatalouselintarvikeketjuja ja -järjestelmiä.

Parempi ravitsemus

Elintarvikkeiden tuotannon ja saatavuuden lisääminen ei yksin riitä, vaan samanaikaisesti on taattava kohtuuhintaisten, turvallisten ja ravitsevien elintarvikkeiden saantimahdollisuudet ja kulutus. Aliravitsemus on pääasiallinen syy yli 3,1 miljoonan lapsen kuolemaan vuosittain. Vuonna 2015 raportoitiin, että yli 159 miljoonan lapsen kasvu on hidastunut.

Yhdistyneen kuningaskunnan puheenjohtajuuskaudella vuonna 2013 lanseerattu G8-ryhmän Nutrition for Growth -aloite on lisännyt kiinnostusta ravitsemusasioihin ja johtanut uusiin, entistä merkittävimpiin investointisitoumuksiin. Vuonna 2014 pidetyssä, järjestyksessä toisessa kansainvälisessä ravitsemuskonferenssissa sovittu Rooman julistus ravitsemuksesta samoin kuin G20-ryhmän vuonna 2014 laatima elintarviketurva- ja ravitsemuskehys ovat lisänneet ravitsemusasioiden merkitystä. Nälän poistaminen onkin noussut sijalle kaksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteissa: vajaaravitsemuksen kaikki muodot halutaan hävittää vuoteen 2030 mennessä.

Jäsenvaltiot ja EU ovat olleet edelläkävijöitä ravitsemuksen parantamiseen maailmanlaajuisesti tähtäävän agendan edistämiseksi ja rahoittamisessa. EU on sitoutunut auttamaan kumppanimaita vähentämään hidaskasvuisuutta 7 miljoonan lapsen osalta vuoteen

2025 mennessä, ja se on osoittanut 3,5 miljardia euroa tämän kunnianhimoisen tavoitteen saavuttamiseen vuosina 2014–2020. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on sitoutunut parantamaan vuoteen 2020 mennessä 50 miljoonan sellaisen ihmisen ravitsemusta, jotka muussa tapauksessa kärsisivät nälästä. Lisäksi se on sitoutunut toteuttamaan yhdessä kaikkien Nutrition for Growth -aloitteen allekirjoittajien kanssa toimenpiteitä, joilla estetään 20 miljoonan lapsen kasvun hidastuminen vuoteen 2020 mennessä.

Saksan hallitus julisti vuonna 2014 elintarviketurvan ja ravitsemuksen ensisijaisiksi tavoitteiksi ja lanseerasi ”One World – No Hunger” -nimisen erityisaloitteen. Alankomaat on nostanut nälän ja vajaan ravitsemuksen poistamisen tärkeimmäksi kolmesta elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkansa painopisteestä²⁰ ja tehostanut ravitsemusasioissa tekemäänsä työtä. Irlanti on nimennyt äitien ja lasten ravitsemuksen painopisteeksi nälkää käsittelevän työryhmän vuoden 2008 raportissa, ja se jatkaa vuonna 2013 antamiensa sitoumusten, joiden tavoitteena on kaksinkertaistaa Irish Aidin investoinnit ravitsemukseen vuoteen 2020 mennessä, täyttämistä.

EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat monialaisen lähestymistavan soveltamista aliravitsemuksen torjuntaan. Lähestymistapaan kuuluu maatalouden valjastaminen ravitsemuksen parantamiseen.

Laatikko 3: Maatalouden ja ravitsemuskasvatuksen yhdistäminen pikkulasten ravitsemuksen parantamiseksi

Elintarviketurvaa koskevat toimenpiteet ja osallistava ravitsemuskasvatus parantavat lasten ruokavaliota merkittävästi, ja niillä voidaan vaikuttaa hidaskasvuisuuteen. YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö (FAO) toteutti Belgian, EU:n ja Saksan rahoitustuella Malawissa ja Kambodžassa hankkeita, joilla parannettiin 49 500 muita heikommassa asemassa olevan perheen sekä 11 100:n iältään 6–23 kuukauden ikäisen lapsen elintarviketurvaa, ruokavaliota ja ravitsemustilaa. Lähestymistavassa yhdistyi paikallisten maatalous- ja elintarvikejärjestelmien monipuolistaminen ja ravitsemuskasvatuksen antaminen pikkulasten ruokintakäytännöistä, ja siitä saadut kokemukset olivat hyödyllisiä.

Jäsenvaltiot ovat edistyneet hyvin ravitsemusohjelmien tukemisessa kumppanimaissa. Espanja ja Belgia tukevat ravitsemusohjelmia Malissa. Alankomaat, Yhdistynyt kuningaskunta, Ranska, Saksa, Irlanti ja EU tukevat aktiivisesti Scaling Up Nutrition -liikettä (SUN) ja julkistavat ravitsemukseen tekemänsä investoinnit SUN-liikkeen välityksellä ja maailmanlaajuisessa ravitsemusraportissa.

Komissio on laatinut ravitsemuksesta vahvan politiikkakehyksen²¹ ja toimintasuunnitelman²², jotka rakentuvat sen hidaskasvuisuuden torjumisesta vuonna 2012 antamansa sitoumuksen ja ravitsemuksen parantamisesta vuonna 2013 antamansa lupauksen ympärille. Suunnitelman julkistamisen jälkeen 40 EU:n edustustoa on nostanut ravitsemuksen kumppanimaille antamansa tuen tavoitteeksi monilla keskeisillä aloilla, varsinkin maataloudessa, maaseudun kehittämisessä ja terveyssektorilla.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat tietoisia siitä, että lihavuuden lisääntyessä – myös kehitysmaissa – ravitsemuksesta tulee asianomaisille maille kaksitahoinen ongelma.

²⁰ Policy letter: Dutch contribution to global food security, 18.12.2014.

²¹ Enhancing Maternal and Child Nutrition in External Assistance: EU Policy Framework, SWD(2013) 72.

²² Action Plan on Nutrition, SWD (2014) 234.

Osallistavat maatalouselintarvikeketjut ja -järjestelmät

EU ja sen jäsenvaltiot tiedostavat, että puutteellinen elintarvike- ja ravitsemusturva johtuu pääasiassa köyhyydestä. Siksi politikan painopisteenä on parantaa elintarvikkeiden saantimahdollisuuksia kasvattamalla tuloja. Esimerkiksi Yhdistynyt kuningaskunta on todennut, että ratkaisu nälkäongelmaan on pitkälti riippuvainen osallistavasta talouskasvusta, varsinkin maataloussektorilla. Tämä on linjassa Afrikan unionin antaman Malabon julistuksen kanssa. Sen mukaan maatalouden kasvu ja muutos ovat ratkaisevassa asemassa elintarvike- ja ravitsemusturvan saavuttamisen ja maaseudun vaurastumisen kannalta.

Laatikko 4: Kestävä kaakaosektori ja kaakaon ja ruokaturvan välinen kytkös

EU ja Saksa ovat yhdessä rahoittaneet SSAB-ohjelmaa (Sustainable Smallholder Agri-Business). Siinä painotetaan kaakaon tuotannon vaikutusta ruokaturvaan Länsi-Afrikassa, jossa kaakao on tulonlähde 3 miljoonalle pienviljelijäperheelle. EU ja Saksa ovat perustaneet maanviljelijöille kauppakoulun heidän liiketaitojensa kehittämiseksi ja palvelukeskuksia, joissa viljelijöitä ja pientilallisia autetaan teknisten neuvojen, markkinatiedon ja mikrorahoituksen saamisessa. Maanviljelijöiden kauppakoulusta on valmistunut 17 000 viljelijää, joista 90 prosenttia on kasvattanut tuottoaan yli 33 prosentilla.

Saksan lähestymistapa osallistaviin maatalouselintarvikeketjuihin ja -järjestelmiin on holistinen; sen ”One World – No Hunger” -erityisaloitteen kuudesta painopisteestä neljä koskee kyseisiä ketjuja ja järjestelmiä. Ranska on nostanut korkean työllisyyden ja kestävät maatalouden arvoketjut Saharan eteläpuolisessa Afrikassa toteuttamiensa toimien painopistealoiksi. Alankomaille osallistavan ja kestävän kasvun edistäminen maataloussektorilla on sen elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikan toiseksi tärkein painopiste. Irlanti on nimennyt paremmin toimivat ja ilmastonmuutoksen kestävät elintarvikejärjestelmät ja -markkinat yhdeksi kymmenestä korkean tason tuloksestaan, ja useat jäsenvaltiot tukevat maatalouselintarvikealan kumppanuuksien solmimista omien maidensa ja Afrikan maiden välillä. EU lanseerasi vuonna 2015 maatalouden rahoitusaloitteen, jolla paikataan maanviljelijöille ja maatalousalan yrittäjille räätälöityjen rahoitusmekanismien puutetta.

Politiikan painopiste 1 sisältää 1 822 ohjelmaa, eli EU ja sen jäsenvaltiot rahoittavat merkittävällä panoksella maatalouselintarvikkeiden arvoketjuun liittyvää työtä.

Laatikko 5: Kestävän kaupan aloite (Initiatief Duurzame Handel, IDH)

IDH-aloite vauhdittaa kestävän kaupan laajentamista, koska siinä edelläkävijäryitykset, kansalaisjärjestöt, hallitukset ja muut sidosryhmät solmivat liittoutumia. Vuoden 2013 loppuun mennessä IDH-aloitteella oli saatu kokoon 56 miljoonaa euroa yksityissektorin rahoitusta. Aloitteella on selvästi vaikutusta. Esimerkiksi Rainforest Alliance -järjestöön kuuluvat teen pienviljelijät, jotka osallistuivat IDH-aloitteen koulutustoimiin Keniassa, kasvattivat tuottoaan keskimäärin 30 prosenttia.

6. YLEISET PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

Tämä kertomus todistaa, että EU:n kehitysyhteistyö edistää 3,7 miljardin euron investoinneilla merkittävällä tavalla maailman elintarvike- ja ravitsemusturvaa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat vaikuttaneet ratkaisevalla tavalla keskeisiin maailmanlaajuisiin sopimuksiin ja sitoumuksiin. Elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvän ohjelmasuunnittelunsa ansiosta niillä on nyt hyvät mahdollisuudet tukea kyseisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa. Tämä kertomus noudattaa hyvin EU:n politiikkakehystä. EU ja sen jäsenvaltiot ovat uudistaneet elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkaa koskevat

sitoumuksensa, ja useammassa tapauksessa ne ovat parantaneet fokusointia ja lisänneet rahoitusta merkittävästi.

Suositukset jatkoa varten

- 1. Pidetään elintarvike- ja ravitsemusturva kansainvälisten ja kansallisten poliittisten asialistojen kärjessä kestäväen kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanon tukemiseksi.** Elintarvike- ja ravitsemusturva on pitkän aikavälin kysymys, joka edellyttää jatkuvaa poliittista huomiota ja investoimista. Poliitiikan ja ohjelmasuunnittelun on perustuttava elintarvikejärjestelmään pohjautuvaan lähestymistapaan, ja niissä on otettava huomioon ravitsemuksen, terveyden, työpaikkojen luomisen, kasvun, kestäväen tuotannon ja sosiaalisen suojelun väliset kytkökset. Naisten aseman muuttamiseen ja haavoittuvassa asemassa olevien yhteisöjen selviytymiskyvyn kehittämiseen on panostettava jatkuvasti. EU:n ja sen jäsenvaltioiden on tehtävä ennakoivaa työtä kansalaisjärjestöjen, yksityissektorin ja muiden kumppaneiden kanssa talous- ja kehityskysymysten säilyttämiseksi valokeilassa ja niiden edistämiseksi. Tavoitteena on jatkuvat investoinnit ja pysyvät tulokset.
- 2. Vahvistetaan yhteistä monialaista lähestymistapaa aliravitsemuksen torjuntaan.** Ravitsemustoimien vaikuttavuuden lisäämiseksi EU:n ja sen jäsenvaltioiden on poliittista vuoropuhelua kumppanimaiden hallitusten kanssa käydessään kiinnitettävä enemmän huomiota koordinointiin, jotta ravitsemusaloitteiden täytäntöönpanoa voidaan parantaa. Tähän pitäisi kuulua EU:n ja sen jäsenvaltioiden välisen työnjaon parantaminen eri aloilla.
- 3. Yhdistetään voimat kumppanimaiden tukemiseksi ilmastonmuutoksen vaikutusten torjunnassa** ja toteutetaan parhaat vaihtoehdot vähentää maatalouden ja maaseudun kasvihuonekaasupäästöjä. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kumppanimaita ilmastonmuutoksen kestäväen elintarvike- ja ravitsemusturvan ja siihen liittyvien toimintasuunnitelmien suunnittelussa, rahoittamisessa ja toteutuksessa ilmastopöytäkirjan osapuolten 21. konferenssissa kansallisesti määritellyn panoksensa mukaisesti. Asianmukaista huomiota kiinnitetään ohjelmiin, joista on pienille perheille monenlaista hyötyä elintarvike- ja ravitsemusturvan sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja sen hillinnän näkökulmasta.
- 4. Tunnustetaan maaseudun muutos työpaikkojen luomisen, tulojen kasvattamisen ja elintarvike- ja ravitsemusturvan saavuttamisen kannalta ratkaisevaksi pitkän aikavälin prosessiksi.** EU ja sen jäsenvaltiot tunnustavat talouskasvun ja ihmisarvoisten työpaikkojen tärkeyden, varsinkin maaseudun nuorille ja naisille. Ne ovat kiinteästi kytköksissä taloudellisen epätasa-arvon kitkemiseen ja muuttoliikkeen hillintään – molemmat puutteellista elintarviketurvaa ja epävakautta ruokkivia tekijöitä. Investointi- ja kasvuedellytysten luomiseksi maaseudulla on tehtävä enemmän. Mahdollisia keinoja ovat hajauttaminen, alueelliset lähestymistavat, poliitikkojen täytäntöönpano ja infrastruktuurin parantaminen.
- 5. Tehostetaan mekanismeja, joiden avulla voidaan edistää yksityissektorin vastuullista osallistumista ja ottaa oppia osallistavista liiketoimintamalleista.** EU ja sen jäsenvaltiot tekevät entistä enemmän yhteistyötä yksityissektorin kanssa tukeakseen pienille perheille merkittävien muutosten täytäntöönpanoa. Tarvitaan innovatiivisia ja osallistavia rahoituspalveluja kestäväen investointien mahdollistamiseksi paikallisille sidosryhmille. Sellaisten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien luomisessa, joilla varmistetaan tuottaja- ja kansalaisjärjestöjen äänen kuuluminen hallintomekanismeissa, vastuullisia maatalousinvestointeja koskevien periaatteiden soveltamisessa sekä maanomistuksen, kalastuksen ja metsien vastuullista hallintaa koskevien vapaaehtoisten suuntaviivojen täytäntöönpanossa on vielä runsaasti työsarkaa. Lisäksi on tarve saada

lisätietoja ”osallistavan liiketoiminnan“ tuloksellisuudesta ja jakaa niitä, jotta voidaan varmistaa, että pienet perhetilat hyötyvät kotimaisista, alueellisista ja maailmanlaajuisista arvoketjuista.

6. **Varmistetaan jatkuvat investoinnit tutkimukseen ja innovointiin ja tehostetaan investointien vaikutusta.** EU ja sen jäsenvaltiot panostavat edelleen maailmanlaajuisten, alueellisten ja varsinkin kansallisten tutkimus- ja innovointijärjestelmien tuloksellisuuteen ja tekevät investointeja niiden parantamiseksi. Tässä toiminnassa on syytä hyödyntää eurooppalaista asiantuntemusta ja eurooppalaisia tutkimusresursseja sekä lujittaa eurooppalaisten ja eteläisten tutkimuslaitosten välisiä kumppanuuksia, muun muassa EU:n ja Afrikan yhteistä tutkimuskumppanuutta. Tarvitaan myös lisätyötä, jotta voidaan ymmärtää paremmin elintarvike- ja ravitsemusturvan tulevia suuntauksia ja riskejä ja mahdollisia tapoja reagoida niihin.
7. **Vahvistetaan tulokset raportointia.** Nyt kun elintarvike- ja ravitsemusturvasta on annettu uudet sitoumukset, on panostettava niiden tosiasialliseen täytäntöönpanoon ja käytännön vaikutuksiin. Se puolestaan edellyttää, että tiedonkeruuta, seuranta ja vaikutusten arviointia parannetaan huomattavasti kaikilla tasoilla. Tällainen raportointi on kuitenkin eittämättä monimutkaista ja hankalaa. Komissio pyrkii laatimaan yhdessä EU:n jäsenvaltioiden kanssa yhteiset indikaattorit ja menetelmät, jotta raportoidut tulokset voidaan helpommin yhdistää Euroopan tasolla.
8. **Vahvistetaan yhteistä ohjelmasuunnittelua.** Yhteinen ohjelmasuunnittelu on tärkeää, koska tuen antaminen jatkuu 109 maassa ja koska elintarvikejärjestelmiä varten tarvitaan monialainen lähestymistapa. Se on tärkeää sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden että maan sisäisen johdon mukaisuuden kannalta. Seuraavalla raportointijaksolla olisi toteutettava yhteisen ohjelmasuunnittelun kehittämisaloitteita vähintään kolmessa maassa.